

לעילוי נשמת

מרת אלישבע ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

אמר רבי שלשה ענוותנים הם

א. רבן שמעון בן גמליאל אביו של רבי, שהחשיב עצמו כשועל, ואת רבי שמעון בר יוחי החשיב כארי.

ב. בני בתירא, שהיו נשיאים, ובשביל שראו להלל שהיה גדול בתורה, ועלה אצלם, הושיבוהו בראש ומינהו נשיא עליהם. [ויש לדחות, שלא עשו כן מחמת ענווה, אלא משום שהלל עדיף מהם, והלכות שהיו נשאלות בבית המדרש נעלמות מהם, ובושים בדבר].

ג. יונתן בן שאול, שהיה בן המלך, וראוי למלוך תחת אביו, ואמר לדוד, "אתה תמלוך על ישראל ואני אהיה לך למשנה". [ויש לדחות שלא עשה כן מחמת ענווה, אלא משום שראה שהיו העם נגררים אחרי דוד].

יסוריו של רבי

מאחר שראה רבי שיסורים דבר חביב הוא, [שהועילו לרבי אלעזר ברבי שמעון שלא תשלוט בו רימה], **כאשר באו עליו יסורים קיבל אותם**, ולא ביקש שיסורו ממנו עד שסרו מעצמם, **אף על פי שארץ הדבר זמן רב**, [שלוש עשרה שנה, חלקם בצמירתא (=אבן שבמקום קטנים). וחלקם בצפירנא (=מחלת הפה)]. **ואף על פי שהיו היסורים רבים וגדולים**, עד כדי כך, שכשהיה נכנס לבית הכסא, היה קולו נשמע למרחוק, וחזק יותר מקול הבהמות, שהיה שומר סוסיו מאכיל באותה שעה, והיו עושות קול גדול הנשמע למרחק שלושה מיל.

יסורים אלו **באו על ידי מעשה**, כשעגל אחד שהיה עומד לשחיטה, הלך והחביא ראשו תחת כנפי כסותו של רבי, ובכה, ואמר לו לך לכך נוצרת, אמרו ברקיע, מאחר שאינו מרחם, יבואו עליו יסורים.

ויסורים אלו **הלכו ממנו על ידי מעשה**, כששפחתו היתה מכבדת את הבית, והיו שם גורי חולדה, וראה ואמר לה, הניחי להם, הלא נאמר, "ורחמיו על כל מעשיו", אמרו ברקיע, הועיל ומרחם נרחם עליו.

יסורי רבי אלעזר ויסורי רבי

יסוריו של רבי אלעזר עדיפים על יסוריו של רבי, שאותם של רבי אלעזר מאהבה באו ומאהבה הלכו, ושל רבי על ידי מעשה באו ועל ידי מעשה הלכו.

כל השנים שבאו יסורים על רבי אלעזר, לא מת אדם קודם זמנו. וכל השנים שבאו יסורים על רבי, העולם לא היה צריך למטר, כי בלא מטר היה רוב מים, עד שאם היו מוציאים צנון מהאדמה, היתה הגומה מתמלאת מיד במים.

יום הגשמים

יום הגשמים **קשה לעולם כיום הדין**, ואם לא היה העולם צריך למטר, היו החכמים מתפללים שיתבטל.

בנו של רבי אלעזר

כשהגיע רבי למקומו של רבי אלעזר ברבי שמעון [אחר מותו של רבי אלעזר], שאל אם יש לו בן לאותו צדיק. ואמרו לו, יש לו בן, וכל זונה שנשכרת בשנים, שוכרתו בשמונה מחמת יופיו. לקחו, וסמך אותו שיקראו לו רבי, כדי שיתקנא, וישים על לבו תלמוד תורה, ונתנו לרבי שמעון בן איסי בן לקוניא אחי אמו כדי שילמדו תורה. ובאמת גדל בתורה, [והוא רבי יוסי ברבי אלעזר ברבי שמעון]. וכשמת יצאה בת קול ואמרה, שאביו אינו גדול ממנו, [ומה שלא נכנס עם אביו בקבורה, כי לא היה עמו בצער המערה].

בנו של רבי טרפון

כשהגיע רבי למקומו של רבי טרפון [אחר מותו של רבי טרפון], שאל אם יש לו בן לאותו צדיק, שהיה רגיל לומר בשבועותיו אקפח את בני. ואמרו לו, בן אין לו, בן בת יש לו, וכל זונה שנשכרת בשנים, שוכרתו בשמונה. הביאוהו לפני רבי, ואמר לו רבי, שאם יחזור בו, יתן לו את בתו לאשה, וחזר בו.

י"א שנשא את בתו של רבי וגרשה. וי"א שלא נשאה כלל, (והטעם שלא רצה להיות עמה), שלא יאמרו בשביל זו חזר זה.

מעלת מלמד תורה

כל המלמד את בן חבירו תורה, זוכה ויושב בישיבה של מעלה.

כל המלמד את בן עם הארץ תורה, אפילו הקב"ה גוזר גזירה, מבטלה בשבילו.

שלושה דורות של תלמידי חכמים

כל שהוא תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, ובן בנו תלמיד חכם, שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם. וכל הדורות הבאים, התורה מחזרת על אכסניא שלה.

תעניות רבי זירא

כשעלה רבי זירא מבבל לארץ ישראל, ישב מאה תעניות, שתישכח הגמרא הבבלית ממנו, כדי שלא יהא טרוד בה. שבא ללמוד מפי רבי יוחנן, ואמוראים שבארץ ישראל לא היו בני מחלוקת, ונוחים זה לזה כשמן, ומיישבים את הטעמים בלא קושיות.

וישב מאה תעניות אחרות, כדי שלא ימות רבי אלעזר בימיו. שאז היו דברי הציבור מוטלים עליו.

וישב מאה תעניות אחרות, שלא תשלוט בו אש של גיהנם. והיה בודק עצמו על ידי שהיה יושב בתנור מוסק, ולא ניזוק מהאש, חוץ מפעם אחת שנתנו בו החכמים את עיניהם, ונשרפו שוקיו, ועל שום שהיה גוץ, ועל שום שנשרפו רגליו, נקרא קטינא (=גוץ) חריך שקיה(=חרוך רגלים).

על מה אבדה הארץ

כשחרבה הארץ, אמרו [=שאלו] החכמים והנביאים, "על מה אבדה הארץ", ולא ידעו. עד שפירש הקב"ה בעצמו, "על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם", ואין הכוונה שלא למדו, אלא שלא היו מברכים על התורה קודם שעסקו בה, והראו בכך שאינה חשובה להם.

"בְּלֵב נְבוֹן תְּנוּחַ חֻקָּמָה", זה תלמיד חכם בן תלמיד חכם. "וּבְקֶרֶב פְּסִילִים תִּנְדָּע", זה תלמיד חכם בן עם הארץ.

איסתירא בלגינא קיש קיש קריא

רש"י מפרש, שסלע [=אסתרא] אחד של כסף המונח בכד [=לגינא], משמיע קול ומקשקש [=קיש קיש קריא], ואם היה הכד מלא סלעים, לא היה משמיע קול.

ורבי"א מפרש, זוז המונח בכד, שאין דרכו להיות בו, מקשקש, אבל אם היה מונח בארנק, שדרכו להיות שם, לא היה מקשקש.

-

כל המקטין עצמו על דברי תורה בעולם הזה, נעשה גדול לעולם הבא.

וכל המשים עצמו כעבד על דברי תורה בעולם הזה, נעשה חופשי לעולם הבא.

ריש לקיש היה מציין [=מסמן] את מערות הקבורה של הצדיקים, כדי שלא יכשלו הכהנים לעבור עליהם, ולהאהיל על הטומאה, ותארע התקלה הזו על ידי צדיקים. ומערת הקבורה של רבי חייא נעלמה ממנו, משום שלא ריבץ תורה לאחרים כמותו, אף שלעניין פלפול התורה לא היה קטן ממנו.

אם ח"ו היתה התורה משתכחת בימי רבי חנינא, היה מחזירה מפלפולו, [ומחמת גדלותו זו, היה אומר לרבי חייא, שאינו ראוי לריב עמו].

רבי חייא עשה שלא תשתכח התורה מישראל, שהיה זורע פשתן, וקולע ממנו רשתות, וצד בהם צבאים, ומאכיל בשרם ליתומים, ועושה מעורם מגילות, וכותב עליהם חמישה חומשי תורה, ובא למקום שאין מלמדי תינוקות, ומלמד לחמישה ילדים חמישה חומשים, חומש אחד לכל אחד, ושונה בעל פה לששה ילדים ששה סדרי משנה, סדר אחד לכל אחד, ואומר להם, שעד שישוב אליהם, ילמד כל אחד לאחרים את מה שלמד, וכך לא נשתכחה התורה מישראל בימיו. ומחמת גדלות זו, אמר לרבי חנינא, שאינו ראוי לריב עמו.

סדר ישיבה של מעלה

רבי יוסי ברבי חנינא יושב אצל רבי יוחנן. **ורבי יוחנן** אצל רבי ינאי. **ורבי ינאי** אצל רבי חנינא. **ורבי חנינא** אצל רבי חייא.

אבל רבי יוחנן אינו יושב אצל רבי חייא, משום שבאתר דזקוקין דנורא ובעורין דאשא, מאן מעייל בר נפחא לתמן [=במקום זיקי אש ולפידי אש, מי מכניס בן נפח לשם].

בישיבה של מעלה יושבים החכמים בגוהרקא [=קתדראות, (עיין במפרשי המשנה בכתובות פ"ה מ"ה, שיש מפרשים שהוא כסא מנוחה, או כסא העשוי לשרים, וי"מ שהוא אהל העשוי ממשי וממיני הבגדים והעצים, שיושבים בו המלכים כשהולכים בדרכים)]. של כל החכמים, מלאכים מעלים ומורידים אותם, ושל רבי חייא עולה ויורד מעצמו.

אליהו הכניס **חכם אחד** לישיבה של מעלה, והזהירו שלא יסתכל בגוהרקא של רבי חייא, ולא יכול להעמיד עצמו, והסתכל, באו שני ניצוצות של אש, וסמאו את עיניו. למחרת הלך והשתטח על מערתו של רבי חייא, ואמר, משניות שסידר אדוני אני לומד, [כלומר תוספתא דרבי חייא], ונרפא.

אליהו משמש את האבות

אליהו מקים את האבות, ורוחץ ידיהם, ומתפללים, וחוזר ומשכיבם. ואינו מקים אותם יחדיו, אלא כל אחד בפני עצמו, כי אם היו מתפללים יחד, היו מביאים את המשיח קודם זמנו בתפילתם.

תפילת רבי חייא ובניו

אליהו גילה לרבי, שתפילת רבי חייא ובניו מתקבלת כתפילת האבות. גזר רבי תענית, והוריד את רבי חייא ובניו לפני התיבה, [כמו שכתוב במדרש, שבתעניות ציבור יורדים לפני התיבה שלושה, שנאמר "וידי משה כבדים ואהרן וחור"].

אמרו "משיב הרוח", ונשבה הרוח. אמרו "מוריד הגשם", וירד הגשם. עמדו לומר "מחיה המתים", ורגש העולם.

אמרו ברקיע, מי גילה רז זה בעולם, [שתפילתם מתקבלת], אליהו. הביאו אותו, והיכוהו ששים מכות מקל של אש.

בא ונדמה לרבי חייא ובניו כדב, ונכנס ביניהם, וביטל את כוונת תפילתם.

ואומר רבינו תם, אף על פי שאומרים "מחיה המתים" גם קודם שאומרים "משיב הרוח", לא חיו המתים באמירה הראשונה של מחיה המתים, משום שתחיית המתים אינה אלא על ידי טל, וקודם שהתפללו עליו אי אפשר להחיות את המתים. והתוס' כתבו, שב"משיב הרוח ומוריד הגשם" נשבה הרוח וירד הגשם, משום שזהו עיקר תפילת הרוח והגשם שבברכה זו, אבל תחיית המתים, עיקר תפילתה היא בחתימה.

שמואל רצה רבי לסמכו ולא זכה

שמואל ריפא את עינו של רבי, וכשראה רבי שהוא חכם ובקי כל כך, רצה לסומכו בסמיכת חכמים, ולא עלה הדבר בידו, שהיתה השעה נטרפת, או לא היו החכמים נאספים.

הקב"ה הראה לאדם הראשון כל העתידות

הקב"ה הראה לאדם הראשון את כל הדורות, את סופריהם, את דורשיהם, ואת חכמיהם, וכך כתוב בספרו, שמואל ירחינאה, חכם יתקרי, ורבי לא יתקרי, [שלא יסמך להיקרא רבי], ורפואת רבי על ידו תהא. רבי ורבי נתן סוף משנה [=סוף תנאים]. רב אשי ורבינא סוף הוראה [=סוף כל האמוראים].

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד

כסיכום קצר של הדף

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים

מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)

להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים

מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)